

ІННОВАЦІЇ В РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТІ КОМПАНІЙ ЗА УМОВ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Початок ХХІ ст. охарактеризувався зміною парадигм як теорії, так і практики бізнесу. Новітні інфокомунікаційні технології та управлінські стратегії обумовили появу нових видів та форм бізнесу, що узагальнюються у поняттях «креативна економіка», «електронна» / «мережева економіка».

Економічна невизначеність, ознаки якої посилюються останнім часом, зумовлює зміни як стратегії, так і тактик компаній. Повною мірою це стосується і компаній ринку телекомунікацій, адже високотехнологічний сектор є уразливим до різноманітних бізнес-ризиків, притаманних сучасній економіці.

Водночас, економічна невизначеність обумовлює появу та розвиток інновацій у ризик-менеджменті. Відбувається подальший розвиток національних та регіональних шкіл ризик-менеджменту – американської, австралійської, європейської.

Аналітики відзначають посилення зацікавленості топ-менеджменту у впровадженні новітніх стратегій / процедур ризик-менеджменту. Скепсис щодо ризик-менеджменту поступився зацікавленості у новітніх методах та методиках управління ризиками.

Має місце зорієнтованість компаній на міжнародні стандарти ризик-менеджменту та активізація роботи в експертному середовищі над оновленням ISO31000 та створенням світового стандарту ризик-менеджменту.

У центрі уваги аналітиків та практиків ризик-менеджменту опиняються ризики, що до глобальної-фінансово економічної кризи не викликали інтересу. Зокрема, спостерігається посилення уваги до сфер ризиків, що загострюються за умов економічної невизначеності, насамперед, фінансових ризиків. Все частіше у діяльності компаній враховується гіпотетичне проявлення такого чиннику, як «чорний лебідь», тобто вкрай рідкісної події, здатної спричинити катастрофічні ризики. Таких прагнень у компаніях до глобальної фінансово-кризи також майже не спостерігалось.

Також ретельно аналізуються нові ризики, пов'язані з персоналом компаній, зокрема, в контексті концепції *BYOD* (*Bring Your Own Device*) («візьми свій пристрій»).

Так спостерігається, що компанії українського ринку телекомунікацій є уразливими відносно нових технологічних та бізнес-трендів. Зокрема, щодо ризику коливання споживчого попиту, ризику технологічного відставання, ризику швидкого циклу життя телекомунікаційних послуг, ризику, пов'язаного з проблемою безпеки користувачів телекомунікаційних послуг, ризику злиття та поглинання, ризику, пов'язаного з діяльністю акціонерів та інших зовнішніх осіб тощо. Даний перелік може бути продовжений, зокрема, щодо конкретних секторів телекомунікаційного бізнесу.

На тлі посилення проявів економічної невизначеності відбувається виокремлення ризик-менеджменту саме телекомунікаційних компаній, що уособлює актуальні тенденції розвитку ризик-менеджменту реального сектору економіки. Так спостерігається кореляція аналізу ризиків компаній з глобальними бізнес-ризиками та ризиками ринку телекомунікацій. На наш погляд, відбувається процес переходу від корпоративного ризик-менеджменту до інтегрованого ризик-менеджменту, що, зокрема, означає інтеграцію ризик-менеджменту у бізнес-процеси компанії.

Мова іде про використання нових інструментів ризик-менеджменту. Інтегрований ризик-менеджмент дає можливість акцентувати увагу на формування ефективної культури ризик-менеджменту в компанії, здійснити «монетизацію» нефінансових ризиків, що відображено у позиції представників Гарвардської школи економіки, які заявляють про необхідність розглядати збитки від нефінансових ризиків не тільки з точки зору репутаційних втрат, а з позиції фінансових збитків. Також інтегрований ризик-менеджмент дає можливість реалізувати моделі оцінки ефективності ризик-менеджменту у компаніях. До того ж, дедалі популярним стає аналіз ефективності систем ризик-менеджменту, впроваджених у компаніях.

Найбільш продуктивно, на наш погляд, інноваційні тенденції у ризик-менеджменті проявляються під час мінімізації таких актуальних ризиків телекомунікаційних компаній, як, наприклад, шахрайство. Телекомунікації, як і рітейл та фінансово-кредитні установи є найбільш уразливими для шахрайства.

Нині шахрайство, що набуває все більше «електронного формату» у зв'язку з використанням зловмисниками новітніх інфокомунікаційних технологій (мова іде вже про «інтелектуальну природу» шахрайства), розглядається як серйозна загроза для бізнесу. Тож реалізація сучасних методів реагування та мінімізації ризиків шахрайства стає актуальним завданням для телекомунікаційних компаній.

Глобальною інновацією в ризик-менеджменті щодо протидії шахрайству є комплаєнс. Компанії прагнуть впроваджувати *Antifraud*-системи, що захищають від дій як зовнішніх зловмисників, так і протиправних дій співробітників. Серед найбільш поширених видів шахрайства в телекомах – ділерське шахрайство, помилки в тарифах, нелегальна термінація трафіку, шахрайство при обслуговуванні абонентів, шахрайство у мобільній комерції тощо (за даними компанії «Инфосистемы Джет», Російська Федерація, 2015 р.).

В цьому контексті посилюється увага до джерел інформації, насамперед, до соціальних мереж, щодо ризиків та їх ранжування. Впроваджуються також системи розпізнавання облич (сервіс ідентифікації особи – *IDV* (*ID Verification*)), сервіси відстеження репутації електронних пристроїв, сервіс відстеження змін у фінансовій поведінці та ін. *Antifraud*-рішення дають змогу не тільки захистити бізнес компанії від різних видів шахрайства та забезпечити моніторинг дій співробітників, а й сприяють зміцненню довіри між співробітниками. Іншими словами, у компанії відбувається формування культури ризик-менеджменту високого рівня.

Крім того, важливим є відстеження новітніх тенденцій шахрайства, зокрема. З використанням технік соціальної інженерії, та усвідомлення вимог регуляторів щодо протидії таким ситуація, що є надзвичайно актуальним у контексті вироблення ефективних стратегії протидії таким ризикам.

«Інтелектуалізація» ризиків посилюється за часів економічної невизначеності, що вимагає від компаній інноваційних рішень у царині ризик-менеджменту.

Актуальним є вдосконалення систем ризик-менеджменту у компаніях ринку телекомунікацій, використання новітніх методик аналізу ризиків з метою своєчасної ідентифікації впливу глобальних ризиків та його мінімізації. Необхідні прогностичні дослідження щодо впливу відтермінованих бізнес-ризиків на телекомунікаційний бізнес.

Зазначені кроки спрямовані на перетворення ризиків на нові можливості для бізнесу.